

Selv hvor indbyrdes Stridigheder, saaledes, som jeg før nævnte, paa den skandinaviske Halvø, kunne have spillet med ind, er det ogsaa her, naar man følger Forhandlingernes Gang, særligt i Sverige, klart og tydeligt, at det er Forberedelse til Neutralitetens Hævdelse, som har været Hovedmotivet.

Det viser sig ogsaa, at Udviklingen af Neutralitetsforsvaret i disse Lande heller ikke har været noget enkelt Partis Sag, men de Partier, som have haft Regeringens Ansvar og Magt i Hænde, have overalt anset det for nødvendigt at styrke Neutralitetsforsvaret, enten de saa have været konservative eller liberale, enten de have været Højre eller Venstre. I Belgien er det den liberale Opposition, som med særlig Iver arbejder for Hærens Forøgelse; i Norge var det Ministeriet Steen-Blehr, som i det væsentlige gennemførte den nuværende Befæstningsplan. I Sverige saa man i 1906, hvorledes Chefen for Venstreministeriet Karl Staaf — han, der saa ofte, netop fra radikal Side herhjemme, er bleven fremhævet som et lysende Eksempel paa en Venstremand, der ogsaa som Regeringschef har bevaret Troskaben mod Fortidens Idealer —, hvorledes det netop er ham, der har givet Stødet til den nyeste stærke Udvikling af Sveriges Neutralitetsværn. I den foregaaende 5-Aars Periode havde Sverige anvendt over 62 Mill. Kr. til ekstraordinære Forsvarsforanstaltninger og forøget Hærens og Flaadens ordinære Budgetter med over 20 Mill. Kr. Ikke desto mindre indgik Staaf i 1906, efter at denne 5-Aars Periode var tilbagelagt, med Forestilling til Kongen om at overdrage Arméens og Flaadens Stab i Forening at udarbejde: „Förslag till stärkande under fredens dagar af armeen och flottan“. Og endnu i det svenske Venstres Hovedorganisation Den frisinnade landsföreningens Program af 1907 udtales det, at man med fuld Sympati for Fredspolitik i moderne Aand „ikke kan ukke Øjnene for, at vort Lands Tryghed illige er og sikkert endnu i lang Tid vil komme til at være afhængig af et velordnet Forsvar.“ Yderligere Ofre for dette Forsvar stilles ogsaa i Udsigt af den svenske Venstreforening, men selvfølgelig kun paa Betingelse af, at der anvendes den største Sparsommelighed ved de allerede bevilgede store Udgifter, hvis Højde man i og for sig beklager.

Selvfølgelig er Venstre i Sverige som her og alle Vegne Modstander af de stærkt stigende Militærudgifter; i alle Lande ar-

bejde jo de demokratiske Partier paa at udvikle de mellemfolkelige Retsaftaler, som efterhaanden kunne begrænse Krigen og sætte retlige Afgørelser i dens Sted, og som forhaabentlig inden alt for mange Aar ville føre til, at man ved internationale Overenskomster kan faa Forsvarsudgifterne nedsatte. Her i Danmark have vi i fuldeste Maal været med i denne Bevægelse. Den lange Række af Voldgiftstraktater, Nord-Østersø-Overenskomster og Haager-Beslutningerne, ere gode Frugter deraf. Men man maatte gaa døv og blind gennem Verden, naar man ikke saa, at som Forholdene endnu ere, afhænger Fredens og Neutralitetens Bevarelse væsentlig, som den svenske Venstreforening siger, af et velordnet Forsvar; og den Regering vilde handle ganske uforvarligt, som ikke med størst mulig Kraft lagde Folkerepræsentationen og Befolkningen dette paa Sinde. Ja, vil man tale, „som Ørene klø“ hist og her, kan man gerne sige, at der er Fred og ingen Fare, og at vi ikke behøve at give mere ud, end vi allerede gøre, thi det gør hverken fra eller til, hvad vi ofre paa vort Forsvar. Men vil man se Sandheden i Øjnene og tale som den, der føler sit Ansvar, maa man sige, at Europa staar og har i Aarevis staaet i Spændingens og Ufredens Tegn; Lynet kan slaa ned, naar det skal være, og vor Fred og Selvstændighed kunne blive afhængige af, hvad vi i Fredens Dage have ofret paa vort Neutralitetsværn. Det er jo ikke, som mange tro, saaledes, at man i Fredstider kan faa fastslaaet fra Stormagternes Side, hvad de i Krigstilfælde vilde anse for et tilstrækkeligt Neutralitetsværn. Nej, Tilkendegivelsen af det vil først komme, naar det er for silde. Strammes Knuden og er det for de stridende Stormagter de inderste Livsinteresser, det gælder, vil man i det afgørende Øjeblik væsentlig spørge, om det lille Land har indrettet sit Neutralitetsværn saaledes, at det for Modstanderen vil være forbundet med virkelig Risiko at bryde det; ellers maa man „til sin Beklagelse“ selv overtage Forsvaret for vedkommende Land og lægge Beslag paa dets Hjælpkilder for at hindre Modstanderen i at gøre det. Jeg kunde, hvis jeg vilde, og hvis jeg havde Ret dertil, anføre slaaende Eksempler paa, at saadan er Tankegangen, og saadan vil der blive talt. Med andre Ord: I de afgørende Situationer er Værdien af det lille Lands Neutralitet væsentlig beroende paa Værdien af det Forsvar, som skal værne den, og Spørgsmaalet, om vi haave opfyldt vor